

تحلیل استاد اقتصاد از نامه جدید محسن رضایی به دستگاه‌ها:

«رشد غیر تورمی» اصطلاح ابداعی دولتمردان ایرانی است

مهرنوش حیدری

استاد اقتصاد دانشگاه تهران معتقد است با وجود مشکلات شدید و کهنه شده در اقتصاد ایران، دولت‌ها همچنان در صدد به کارگیری سیاست‌های تکراری هستند. اخیراً نامه‌هایی به امضای محسن رضایی، معاون اقتصادی رئیس‌جمهور خطاب به دستگاه‌های دولتی از سال و در قالب آن وظایف هر یک از وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دولتی به آنها ابلاغ شده تا این وزارت‌خانه‌ها برنامه‌های عملیاتی خود را در زمینه «رشد غیر تورمی» برای بررسی و تصویب در ستاد هماهنگی اقتصادی ارائه کنند.

به گزارش «توسعه ایرانی» در پست‌های روزهای آبان ۱۴۰۰ بود که وزارت اقتصاد از نقشه راه رشد غیر تورمی رونمایی کرد. این طرح دارای برخی محورهای کلی بود و بر اساس توضیحات ارائه شده از سوی وزارت اقتصاد، باید با همکاری دیگر دستگاه‌های کشور به یک برنامه عملیاتی تبدیل می‌شد.

بر اساس نامه معاون اقتصادی رئیس‌جمهور که تاریخ آن ۲۲ آذر ماه ذکر شده، وظایف هر یک از وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دولتی ابلاغ شده و آنها تا ۲۲ دی ماه ۱۴۰۰ فرصت دارند تا نسبت به تدوین برنامه‌های مورد نظر خود اقدام کنند. در نامه‌هایی که محسن رضایی به وزارت اقتصاد و دارایی، بانک مرکزی، سازمان برنامه و بودجه و وزارت صنعت، معدن و تجارت ابلاغ کرد، شرح وظایفی در نقشه راه رشد غیر تورمی عنوان شده است. با توجه به اینکه تورم اکنون بیش از ۴۰ درصد و اقتصاد مبتلا به بیماری مزمن رکود تورمی است، این سوال پیش می‌آید که آیا طرحی که معاون اقتصادی رئیس‌جمهور ابلاغ کرده قابلیت اجرایی دارد یا خیر؟

رشد اقتصادی بدون تورم یعنی رشد تولید

آلبرت بغزیان، اقتصاددان و عضو هیأت علمی دانشگاه تهران درباره دستورالعمل جدید محسن رضایی با توجه به رکود عمیق اقتصاد و همچنین تورم بالای ۴۰ درصد و احتمال رشد غیر تورمی به «توسعه ایرانی» گفت: به اعتقاد بنده ابلاغ چنین نامه‌هایی از سوی معاون رئیس‌جمهور خطاب به وزارت‌خانه‌ها و دستگاه‌های دولتی نشان دهنده عدم هماهنگی است که هر کدام از معاونان در حال ارائه برنامه هستند در حالی که این برنامه‌ها باید پایش و مدیریت شود و وزارت اقتصاد جایگاه مدیریت چنین کاری است.

وی تصریح کرد: رشد غیر تورمی یک اصطلاح ابداعی است که ما از آن استفاده می‌کنیم؛ رشد اقتصادی بدون تورم مدنظر تمام اقتصاددانان است؛ رشد اقتصادی تا تورم را نمی‌توان رشد نامید. وی افزود: رشد اقتصادی واقعی یعنی رشد اقتصادی اسمی منهای رشد قیمت‌ها؛ اگر می‌خواهیم عدد رشد مثبت داشته باشیم و تورم ۳۰ درصد

است باید اقتصاد به صورت اسمی ۳۶ درصد رشد کند که رشد واقعی ۶ درصد برابر باشد. وی عنوان کرد: بنابراین اقتصادهایی که رشد می‌کنند عملاً با تورم مبارزه می‌کنند؛ راه حل ایران در این زمینه بسیار ساده است؛ زیرا رشد اقتصادی بدون تورم یعنی بحث رشد تولید؛ اگر اقتصاد را از طریق رشد تقاضا بخواهیم پیش ببریم ایجاد تورم می‌کند اما رشد اقتصادی ناشی از رشد عرضه و افزایش تولید باشد، ضد تورمی خواهد بود به عبارت دیگر همان طور که شعار سسال مبنی بر حمایت از تولید و پشتیبانی و مانع‌زدایی نهاده شده یعنی رشد تولید بدون تورم و باید گفت امسال بسیار هوشمندانه نامگذاری شده است.

جراحی گسترش رکود تورمی بغزیان پرسید: حال دولت پس از ۱۰ ماه باید به این نتیجه برسد؟ درست است که دولت عوض شده اما اقتصاددانان، سیاست‌گذاران و ... که تغییر نکرده‌اند و باید به این نتیجه می‌رسند که باید تولید را توسعه بدیم زیرا تولید منفی تبدیل به رکود شده است. زمانی که رشد اقتصادی منفی باشد به حتم میزان تولید

کم شده و در نتیجه قیمت‌ها بالا می‌رود و تبدیل به رکود تورمی می‌شود. وی اظهار کرد: اقتصاددانی که رکود تورمی را چندین سال تجربه کرده، شاهد رکود همراه با تورم است در حالی که رکود همراه با ارزانی، زمانی است که تقاضا در اقتصاد کم شده باشد و دولت‌ها برای خروج از این شرایط به سیاست‌های انبساطی - به ویژه پولی - انجام دادن، تشویق می‌شوند. اما در کشوری که نرخ ارز از ۴ هزار تومان به ۳۰ هزار تومان برسد، امنیت سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در آن کم شده و در تحریم به سر می‌برد، به حتم تولید این کشور کمتر می‌شود و با حجم بالای تقاضا یعنی قیمت بالاتر و ناپایداری اصلاحی که اقتصاد ایران در رکود تورمی به سر می‌برد.

راه دستیابی رشد اقتصادی بدون تورم وی عنوان کرد: برای خروج از این شرایط نسخه‌هایی پیچیده می‌شود به عنوان رشد بدون تورم؛ در حالی که باید رشد عرضه صورت گیرد و برای دستیابی به آن باید موانع تولید حذف

شود. این اقتصاددان توضیح داد: موانع تولید را می‌توان در هزینه تمام شده بالا دانست زیرا ارز گران شده، هزینه مواد اولیه، قطعات افزایش یافته و همگی با هم تبدیل به شوک عرضه می‌شوند و در نهایت به رکود همراه با تورم منتهی می‌شوند. وی گفت: بنابراین آقای رضایی حرف جدیدی نزد ما این مسأله را تبدیل به برنامه کرد و هر یک از وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌ها را مکلف به داشتن برنامه کرد. او افزود: اما باید پرسید این برنامه چیست؟ میسر است، عده‌ای می‌گویند بخش صدور مجوزها کند عمل می‌کند اما حتی اگر این کار یک‌روزه انجام شود در بخش تولید شاهد هزینه‌های بالای تولید، گران بودن ماشین‌آلات و مواد اولیه و نبود برخی قطعات و ... هستیم که عملاً کارها را به بن‌بست می‌رساند. وی تأکید کرد: همه باید دست به دست هم بدهند و این مسأله نیازمند هماهنگی در ستاد اقتصادی دولت است.

چند پرسش از دولت و دولتمردان وی تأکید کرد: تصور در ایران دلیل دارد و باید پرسید چه اتفاق خاصی در ماه‌های اخیر افتاده که فکر می‌کنیم باید ۳۰ درصد تورم داشته باشیم؟ چرا فکر می‌کنیم سال ۱۴۰۱ باید تورم داشته باشیم؟ تورم حاصل فعل و انفعالات اقتصادی است و اگر برنامه اقتصادی دولت درست باشد و بودجه به موقع تخصیص داده شود و درآمدها محقق شود اصلاً چرا باید تورم داشته باشیم؟ برای نمونه چرا باید قیمت لبنیات و ... گران شود؛ مگر چه مسأله و اتفاقی رخ داده است؟ به نظر بنده صحیح نیست که دائماً بگوییم تورم در راه است زیرا قیمت‌های فعلی قابل تحمل نیست و باید شاهد ارزانی باشیم نه تورم و باید شرایط منفی باشد بغزیان تأکید کرد: بنده دلیلی برای رشد و افزایش قیمت‌ها نمی‌بینم مگر اینکه به دنبال قانونی کردن تورم

آلبرت بغزیان: به اعتقاد بنده ابلاغ چنین نامه‌هایی از سوی معاون رئیس‌جمهور خطاب به وزارت‌خانه‌ها و دستگاه‌های دولتی و اینکه هر کدام از معاونان در حال ارائه برنامه هستند نشان دهنده عدم هماهنگی است در حالی که این برنامه‌ها باید پایش و مدیریت شود و وزارت اقتصاد جایگاه مدیریت چنین کاری است

باشیم و توجیه می‌کنیم که اگر افرادی سودجو بخواهند قیمت‌ها را بالا ببرند، بهانه داشته باشند و توجیه کنند که گفته بودیم که تورم ۳۰ درصد بالا خواهد رفت. **انتظارات تورمی** بدون داشتن پشتوانه صحیح این استاد دانشگاه درباره انتظارات تورمی نیز توضیح داد: انتظار تورمی زمانی است که شما یک سیاست اقتصادی را اجرامی کنید و تبعات آن در سال‌های آینده نمایان می‌شود اما اکنون باید پرسید سسال گذشته چه سیاستی اتخاذ شده که نه تنها امسال بلکه سال‌های آتی هم باید ضربه آن را مشاهده کنیم. این روند در اصل تلقین کردن به مردم است که ۲۰ درصد تورم را خواهیم داشت اما این انتظار تورم داشتن واقعاً علتی دارد؟ اما پاسخی برای این موارد وجود ندارد.

خبر اقتصادی

تعداد و مبلغ چک‌های برگشتی زیاد شد

آمار بانک مرکزی درباره چک‌های برگشتی در هشتمین ماه سال جاری نشان می‌دهد که در این ماه معادل ۶۳۰ هزار فقره

چک برگشت خورده که از نظر تعداد و مبلغ معادل ۳۲۵ و ۱۶۳ درصد افزایش داشته است.

تازه‌ترین آمارهای بانک مرکزی از جریان مبادلات چک منتشر کرده است. نشان می‌دهد که در آبانماه سال جاری حدود ۷۰۱ میلیون فقره چک به ارزشی بیش از ۲۵۰ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان مبادله شده است که از نظر تعداد و مبلغ به ترتیب ۳۰۲ و ۲۴۹ درصد نسبت به مهرماه افزایش دارد. از سوی دیگر، بیش از ۶۴ میلیون فقره با ارزشی حدود ۲۲۰ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان از چک‌های مبادله‌ای وصول شده است که از نظر تعداد و مبلغ به ترتیب ۳۰ و ۲۶۳ درصد افزایش دارد.

دولت هیچ برنامه‌ای برای افزایش قیمت بنزین ندارد

تسنیم - وزیر نفت از صادرات میعانات گازی ذخیره شده به روی آب به عنوان یک دستاورد و موفقیت بزرگ یاد کرد و گفت: در طرح اختصاص بنزین به افراد به جای خودرو، هیچ برنامه‌ای برای افزایش قیمت بنزین وجود ندارد.

جواد اوجی با تأکید بر اینکه وزارت نفت به دنبال حمایت از ساخت داخل است گفت: امروزه بالغ بر ۵ هزار و ۵۰۰ حلقه چاه در میدان نفتی و گازی داریم که نزدیک به ۷۰۰ حلقه کم‌بازده شده‌اند و به دنبال این هستیم که با استفاده از توانمندی شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی ایسن ۷۰۰ حلقه چاه کم‌بازده را ارتقاء توان دهیم و با افزایش تولید از این چاه‌ها بدون سرمایه‌گذاری هنگفتی که برای حفر چاه‌های جدید نیاز است می‌توانیم افزایش تولید قابل توجهی در میدان نفتی و گازی داشته باشیم.

افزایش تعرفه برق

مشترکین پر مصرف از بهمن ماه

تسنیم - وزیر نیرو از افزایش تعرفه برق مشترکین خانگی از ابتدای بهمن ماه ۱۴۰۰ خبر داد. علی‌اکبر محرابیان با اشاره به اینکه بخش کوچکی از مشترکین خانگی جزو مشترکین پر مصرف هستند افزود: بخش عمده‌ای از مشترکین خانگی الگوی مصرف را رعایت می‌کنند بنابراین مشمول این افزایش قیمت نخواهند شد.

وی با اشاره به اینکه هدف از اجرای این طرح که شب گذشته به تصویب هیئت وزیران رسیده کاهش مصرف برق در کشور است گفت: الگوی مصرف برای ایام غیر گرم ۲۰۰ کیلووات ساعت برای هر دوره و در فصول سرد ۳۰۰ کیلووات ساعت در استان‌های غیر گرمسیری است که استفاده بیشتر از این الگو شامل افزایش قیمت‌ها خواهد شد. الگوی مصرف در استان‌های گرمسیری تا ۳۰۰ کیلووات ساعت نیز تعیین شده است.

قیمت هر متر خانه در آذرماه اعلام شد

طبق اعلام بانک مرکزی، در آذرماه امسال متوسط قیمت یک متر مربع مسکن در شهر تهران، ۲۲ میلیون و ۵۹۰ هزار تومان بوده که نسبت به ماه قبل مدت مشابه سال قبل به ترتیب ۱.۸ و ۲۱.۱ درصد افزایش یافته است.

گزارش تحولات بازار مسکن در شهر تهران که از سوی بانک مرکزی منتشر شده، بیانگر این است که در آذرماه متوسط قیمت خرید و فروش یک متر مربع زیربنای واحد مسکونی معامله شده از طریق بنگاه‌های معاملات ملکی تهران ۲۲ میلیون و ۵۹۰ هزار تومان بوده که نسبت به ماه قبل و ماه مشابه سال قبل به ترتیب ۱.۸ درصد و ۲۱.۱ درصد افزایش دارد. علاوه بر این، تعداد معاملات انجام شده در این ماه حدود ۹.۸ هزار فقره بود که نسبت به ماه قبل و در مقایسه با ماه مشابه در سال قبل به ترتیب ۳۳.۸ و ۲۸۲.۵ درصد افزایش را نشان می‌دهد و بررسی توزیع تعداد واحدهای مسکونی معامله شده در شهر تهران به تفکیک عمر بنا حاکی از آن است که واحدهای تا پنج سال ساخت با سهم ۳۳.۲ درصد بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند.

خبر

وزیر صمت:

دیگر کودک ۱۰ ساله صادرات انجام نمی‌دهد

وزیر صمت گفت: دیگر کودک ۱۰ ساله صادرات ۵۰۰ میلیون دلاری نمی‌تواند انجام دهد زیرا امضای طلائی از کارت بازرگانی حذف شد. به گزارش خبرگزاری خبر آنلاین، سید رضا فاطمی امین در مراسم رونمایی از هوشمندسازی و حذف نقش عامل انسانی در صدور کارت بازرگانی بیان اینکه حاکمیت باید ۴ اقدام شامل اولویت‌گذاری، تنظیم گری، تسهیل‌گری و نظارت را انجام دهد، گفت:

حذف رانت و امضاهای طلائی به شدت در وزارت صمت پی‌گیری می‌شود که حذف رانت از بورس کالا و کارت بازرگانی از جمله آنهاست. دستگاه‌های زیادی در مورد سامانه جامع تجارت

مسئولیت دارند و متولی وزارت صمت است؛ وقتی این سامانه کامل شود روش حکمرانی ما تغییر میکند. اسفندماه خبر تکمیل سامانه رامی‌دهیم. وزیر صمت با بیان اینکه پیش از این در شهرهای کم‌بضاعت به نام افراد مختلف همچون کودکان کارت بازرگانی می‌گرفتند و فساد می‌کردند، افزود: هدف ما این است که ضوابطی قرار دهیم تا کارت بازرگانی به افراد قابل اطمینانی اعطا شود؛ همچنین فعالیت‌هایی که به سمت اولویت‌ها حرکت می‌کنند احتیاط به این سمت بروند. در فرایند جدید صدور کارت بازرگانی ۲۵ استعمال از ۲۰ دستگاه در کمتر از یک ساعت اخذ می‌شود.

وی ادامه داد: حذف رانت و امضای طلائی به شدت در وزارت صمت پی‌گیری می‌شود. در حوزه بورس کالا شروع شده و ۲۰ گروه از ۳۰ گروه دیگر سهمیه بندی ندارند. در حوزه کارت بازرگانی نیز امروز هوشمندسازی را کلید می‌زنیم. تلاش ما این است که به سمت اقتصاد سالم حرکت کنیم. فاطمی امین با اشاره به صادرات، گفت: وضعیت صادرات مناسب است و از مرز ۴۰ میلیارد دلار عبور کردیم. تلاش ما حذف موانع است که در این مدت برخی از موانع نیز حل و فصل شد. وزیر صمت تأکید کرد: وظیفه ما این است که تلاش کنیم تا آنجایی که ممکن است قید و بندها

روبر داریم؛ ظرفیت‌های زیادی پیش روی ماست و اگر بتوانیم با سرعت بیشتری کارها را جلو ببریم فضای کسب و کار را تسهیل کنیم و تولید را حمایت کنیم. قطعاً مشکلات تنظیم بازار، بازار ارز و ... حل خواهد شد.

رئیس اتاق بازرگان:

حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی باید مرحله به مرحله باشد

جولوگیری از ورود شوک به اقتصاد کشور، گفت: وقتی در شرایط اقتصادی بدی هستیم شوک وارد کردن به اقتصاد کار درستی نیست مطمئناً هر چقدر درجه شوک پایین بیاید بهتر است بنابراین اگر حذف ارز ترجیحی به صورت مرحله به مرحله اجرا شود، نتایج بهتری در پی خواهد داشت. در عین حال در شرایطی که برخی اخبار دلالت از آن داشت که ارز ۴۲۰۰ تومانی حذف شده است، رئیس هیات مدیره اتحادیه مرغ تخم‌گذار استان تهران اعلام کرد: بر اساس اعلام معاونت امور دام وزارت جهاد کشاورزی، نهاده‌های دامی دردی ماه‌نیز بازار ۴۲۰۰ تومانی در اختیار تولیدکنندگان قرار می‌گیرد. ناصر نبی پور گفته است با اشاره به اینکه مطرح شدن مباحثی از سوی برخی کارشناسان و نمایندگان مجلس درباره احتمال حذف ارز

شلفاعی یادآور شد: به نظر من حذف ارز ترجیحی اقدام مثبت و درستی است، منتهی به این شرط که دولت با جبران تفاوت نرخ ارز از طریق به کارگیری هر سیستمی چه یارانه باشد چه هر اقدام دیگری، مانع کوچک شدن سفره مردم شود و نکته مهم‌تر اینکه نظارت‌ها بعد از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی فراموش نشود. رئیس اتاق بازرگانی ایران با تأکید بر لزوم

نهاده‌های دامی دردی ماه‌نیز بازار ۴۲۰۰ تومانی در اختیار تولیدکنندگان قرار می‌گیرد. این فعال صنعتی از اظهار نظر کارشناسان و نمایندگان مجلس در این زمینه ابراز نگرانی کرد و گفت: باید وزارت جهاد کشاورزی به عنوان متولی امر در این حوزه ابراز نظر کند و بگوید که چه زمانی قرار است چنین اتفاقی رخ دهد تا تکلیف تجار، تولیدکننده و مصرف‌کننده مشخص شود. اظهار نظرات کارشناسی نه تنها مشکلی را حل نمی‌کند بلکه به شایعات دامین می‌زند و منجر به آشفتگی و نابسامانی بازار خواهد شد. نبی پور با تأکید بر اینکه چنین اقدامی نیاز به یک بستر سازی جدی دارد و چنین بستری الان فراهم نیست، اضافه کرد: غذای مردم مانند بنزین نیست که قیمت آن یک تادو هزار تومان افزایش یابد و مدتی بعد همه چیز متعادل شود، وقتی قرار است قیمت مواد غذایی چند برابر شود باید زیرساخت‌ها به درستی فراهم شود و نمی‌توان با آن شوخی کرد همچنین نقدینگی مورد نیاز تولیدکنندگان ۵ برابر می‌شود باید شرایطی باشد که تولیدکننده بتواند آن را فراهم کند.

رئیس اتاق بازرگان ایران با بیان اینکه حذف ارز ترجیحی باید مرحله به مرحله باشد، گفت: رانت و سوءاستفاده گسترده‌ای در این سیاست گنجانده شده است و از جیب مردم فرودست خرج می‌شود. غلامحسین شلفاعی در گفت‌وگو با مهر در مورد اصلاح سیاست پرداخت ارز ۴۲۰۰ تومانی، اظهار کرد: از همان ابتدا نظر بخش خصوصی بر این بود که سیاست پرداخت ارز ترجیحی اشتباه است. در ۲۷ خرداد سال ۹۷ نظرمان را کتابچه ریاست جمهوری وقت اعلام کردیم. رئیس اتاق بازرگانی ایران افزود: منتهی در حال حاضر یک شرایط خاصی داریم؛ اگر دولت بتواند تفاوت این نرخ را برای مردم کم در آمد، جبران کند، حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی فوق‌العاده اقدام مثبتی است. وی ادامه داد: ارز ترجیحی نشان داده که مسائل و مشکلات زیادی دارد و رانت و سوءاستفاده گسترده‌ای در این سیاست گنجانده شده است و از جیب مردم فرودست خرج می‌شود.